

МІНІСТЕРСТВО ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ
ТА МОДЕЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ

Відділ модернізації механізмів управління економікою

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ

галузь знань 07 «Управління та адміністрування»

спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

освітньо-науковий рівень доктор філософії

вид дисципліни вибіркова

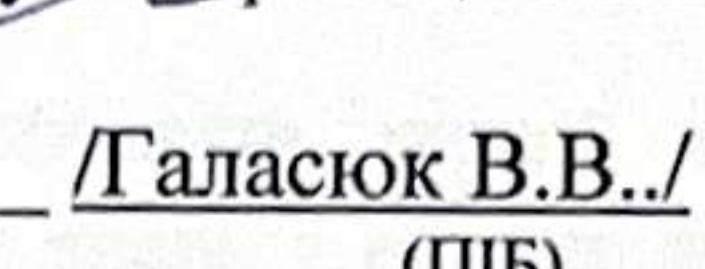
Форма навчання	<u>денна</u>
Навчальний рік	<u>2024/2025</u>
Семестр	<u>3</u>
Кількість кредитів ECTS	<u>4</u>
Мова викладання, навчання та оцінювання	<u>українська</u>
Форма заключного контролю	<u>вибіркова</u>

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____(_____) «___» ____ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____(_____) «___» ____ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____(_____) «___» ____ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

Робоча програма навчальної дисципліни «Актуальні проблеми економічної політики» розроблена на основі освітньо-наукової програми 072 – Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» та навчального плану. Підготовлено головним науковим співробітником відділу модернізації механізмів управління економікою ДНДІМЕ д.е.н., проф. Онищенком В.П.

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наочальник відділу модернізації механізмів управління
економікою

(підпись) /Галасюк В.В./
(ПІБ)

Протокол № 2 від «27» 08 2024 р.

ВСТУП

Робоча програма (РП) навчальної дисципліни «Управління корпоративними фінансами» розроблена на основі «Методичних рекомендацій до розроблення та оформлення робочої програми навчальної дисципліни dennої форм навчання», затверджених розпорядженнями №071/роз. від 10.07.2019 р., № 088/роз, від 16.10.19 та відповідних нормативних документів.

1. ПОЯСНИОВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Заплановані результати.

Дана навчальна дисципліна формує у здобувачів вищої освіти систему загальних та фахових компетентностей, які б дозволили демонструвати знання й розуміння теоретичних, методичних та практичних аспектів управління корпоративними фінансами.

Метою викладання дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти сучасного конструктивного, фундаментального мислення та системи базових знань з питань теорії та практики управління корпоративними фінансами.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- з'ясування принципів організації, методики й технології управління корпоративними фінансами;
- набуття навичок здійснення розрахунків грошових надходжень, прибутку і його розподілу на корпоративних підприємствах;
- вибір оптимальної методики та методів, необхідних для виконання завдань оцінювання, планування і управління фінансовими ресурсами і фінансовими процесами на корпоративних підприємствах в сучасних умовах ведення бізнесу.

Міждисциплінарні зв'язки: Дано дисципліна взаємопов'язана з дисциплінами «Глобальний фінансовий розвиток» та «Фінансова діяльність суб'єктів господарювання» та є базою для вивчення дисципліни «Фінансові стратегії корпорацій».

1.2. Програма навчальної дисципліни.

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з 1 навчального модуля, а саме: «Стратегія і тактика управління капіталом, грошовими потоками, інвестиціями, доходами, витратами та фінансовими результатами корпоративних підприємств», який є логічною завершеною, відносно самостійною, цілісною частиною навчальної дисципліни, засвоєння якої передбачає проведення модульної контрольної роботи та аналіз результатів її виконання.

Модуль №1 «Стратегія і тактика управління капіталом, грошовими потоками, інвестиціями, доходами, витратами та фінансовими результатами корпоративних підприємств»

Тема 1. Теоретичні основи корпоративних фінансів

Сутність корпоративних фінансів. Цілі, завдання та зміст управління корпоративними фінансами. Система управління фінансами підприємства. Організаційне забезпечення системи управління корпоративними фінансами. Інформаційне забезпечення системи управління корпоративними фінансами та його компоненти.

Тема 2. Управління розрахунковими операціями корпоративних підприємств

Сутність грошових розрахунків корпоративних підприємств. Принципи організації готівкових та безготівкових розрахунків корпоративних підприємств. Форми безготівкових розрахунків та їх характеристика. Порядок визначення строків здавання готівкової виручки та розрахунку ліміту каси. Причини і наслідки встановлених обмежень на готівкові розрахунки корпоративних підприємств.

Тема 3. Управління грошовими потоками корпоративних підприємств

Вхідні грошові потоки корпоративних підприємств, їх склад і особливості формування. Зміст і завдання управління вхідними потоками. Отримання банківських кредитів. Вихідні потоки та їх склад. Зміст і завдання управління вихідними потоками.

Тема 4. Управління доходами, витратами та фінансовими результатами корпоративних підприємств

Управління доходами та витратами корпоративних підприємств. Формування прибутку від основної діяльності корпоративних підприємств. Управління формуванням прибутку корпоративних підприємств від реалізації продукції (робіт, послуг). Управління розподілом прибутку корпоративних підприємств. Вплив оподаткування на формування і розподіл прибутку корпоративних підприємств.

Тема 5. Фінансування корпоративних підприємств за рахунок власного капіталу

Власний капітал корпоративних підприємств, його структура. Складові власного капіталу корпоративних підприємств. Управління структурою капіталу; підтримання оптимального

співвідношення між власним і борговим капіталом корпоративних підприємств. Шляхи оптимізації структури власного капіталу корпоративних підприємств.

Тема 6. Борговий капітал у фінансуванні корпоративних підприємств

Борговий капітал корпоративних підприємств, його структура. Складові боргового капіталу корпоративних підприємств. Управління структурою боргового капіталу корпоративних підприємств. Політика залучення боргового капіталу. Визначення ефекту фінансового лівериджу (важеля) і його використання в управлінні борговим капіталом корпоративних підприємств. Шляхи оптимізації структури боргового капіталу корпоративних підприємств.

Тема 7. Реальні інвестиції корпоративних підприємств

Економічна сутність та класифікація реальних інвестицій корпоративних підприємств. Сутність та завдання управління реальними інвестиціями корпоративних підприємств. Інвестиційна політика корпоративних підприємств, принципи її формування. Форми реальних інвестицій корпоративних підприємств та особливості управління ними.

Тема 8. Фінансові інвестиції корпоративних підприємств

Економічна сутність та класифікація фінансових інвестицій корпоративних підприємств. Сутність та завдання управління фінансовими інвестиціями корпоративних підприємств. Форми фінансових інвестицій корпоративних підприємств та особливості управління ними. Сутність інвестиційного портфелю та характеристика його основних типів.

Тема 9. Робочий капітал корпоративних підприємств

Робочий капітал корпоративних підприємств, його структура. Складові робочого капіталу корпоративних підприємств. Управління структурою робочого капіталу корпоративних підприємств. Шляхи оптимізації структури робочого капіталу корпоративних підприємств.

Тема 10. Фінансове планування на корпоративних підприємствах

Види і методи фінансових прогнозів. Роль фінансового планування в діяльності корпоративних підприємств. Formи фінансового планування та види планів корпоративних підприємств. Підсистеми фінансового планування корпоративних підприємств. Етапи формування фінансової стратегії корпоративних підприємств. Типи планів і бюджетів, що застосовуються у системі фінансового планування. Методи фінансового планування корпоративних підприємств. Способи бюджетування. Завдання та інструменти фінансового контролінгу.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Структура навчальної дисципліни (тематичний план)

№ пор	Назва теми (тематичного розділу)	Обсяг навчальних занять (год.)			
		Денна форма навчання			
1	2	3	4	5	6
Модуль №1 «Стратегія і тактика управління капіталом, грошовими потоками, інвестиціями,					
1.1	Теоретичні основи корпоративних фінансів	10	2	2	8
1.2	Управління розрахунковими операціями корпоративних підприємств	10	2	2	8
1.3	Управління грошовими потоками корпоративних підприємств	10	2	2	8
1.4	Управління доходами, витратами та фінансовими результатами корпоративних підприємств	10	2	2	8
1.5	Фінансування корпоративних підприємств за рахунок власного капіталу	10	2	2	8
1.6	Борговий капітал у фінансуванні корпоративних підприємств	10	2	2	8
1.7	Реальні інвестиції корпоративних підприємств	10	2	2	8
1.8	Фінансові інвестиції корпоративних підприємств	10	2	2	8
1.9	Робочий капітал корпоративних підприємств	10	2	2	8
1.10	Фінансове планування на корпоративних підприємствах	10	2	2	8
Модульна контрольна робота №1					
Усього за модулем №1		120	20	20	80
Усього за навчальною дисципліною					

2.2. Перелік питань для підготовки до екзамену

Перелік питань та зміст завдань для підготовки до екзамену, розробляються провідним викладачем кафедри відповідно до робочої програми та доповнюється до відома студентів.

3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ З ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Методи навчання

При вивчені навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання:

- лекція-бесіда;
- пояснально-ілюстративний метод;
- метод проблемного викладу;
- семінар-дискусія;
- дослідницький метод.

Реалізація цих методів здійснюється при проведенні лекцій, демонстрацій, самостійній підготовці, роботі з навчальною літературою та статистичними даними, пошуковими та дослідницькими завданнями.

3.2. Рекомендована література

Базова література

1. Бедринець М.Д., Довгань Л.П. Фінанси підприємств : навч. посіб. Київ : Центр учебової літератури, 2021. 292 с.
2. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
3. Гриценко Л.Л., Дейнека О.В., Боярко І.М. Фінанси підприємств : навчальний посібник. Суми : Університетська книга, 2023. 285 с.
4. Інструкція про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті : Постанова Правління Національного банку України від 21.03.2004 р. № 22. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0377-04>
5. Ковальчук Н.О., Юрій Е.О. Корпоративні фінанси : навч. посіб. Чернівці : Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича, 2019. 440 с.
6. Любенко Н.М. Фінанси підприємств : навч. посіб. Київ : Центр учебової літератури, 2019. 262 с.
7. Непочатенко О.О., Мельничук Н.Ю. Фінанси підприємств : підручник. Київ : Центр учебової літератури, 2019. 504 с.
8. Поддєрьогін А.М., Бабяк Н.Д., Білик М.Д. Фінансовий менеджмент : підручник. Київ: КНЕУ, 2017. 534 с.
9. Птащенко Л. Корпоративні фінанси : навч. посіб. Київ : Центр учебової літератури, 2019. 272 с.
10. Фінанси підприємств : навч. посіб. / Т.Я. Андрейків, І.Р. Чуй, М.В. Сороківська. Львів : ЛТЕУ, 2022. 276 с.
11. Фінанси підприємств : навчальний посібник / Н.С. Ситник, С.Д. Смолінська, І.Ф. Ясіновська; за заг. ред. Н.С. Ситник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 402 с.
12. Фінанси підприємств : підручник / В.В. Сокуренко, Д.В. Швець, С.М. Бортник, С.О. Ткаченко; за заг. ред. В.В. Сокуренка. Харків : ХНУВС, 2022. 292 с.

Додаткова література:

1. Колісник О.П., Замогильна А.В. Грошові потоки: сутність, класифікація та їх оптимізація в процесі управління. *Modern Economics*. 2020. Вип. 10. 2020. С. 60–65.
2. Колісник, О., Томша, А. Особливості формування та розподіл прибутку підприємства. *Економіка та суспільство*. 2021. Вип. 25. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-25-15>
3. Коцюба О. Фінанси підприємств : практикум. Навчальний посібник. Кропивницький : ЦУНТУ, 2022. 160 с.
4. Мельничук Г.С.. Теоретичні аспекти аналізу грошових активів підприємства. *Збірник наукових праць Університету державної фіiscalної служби України*. 2020. Вип. 2. С. 222–236.
5. Ярошевич Н.Б. Фінанси диверсифікованих підприємств : Навчальний посібник. Львів : «Новий Світ-2000», 2023. 327 с.

Інтернет-ресурси

1. Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України. URL : www.smida.gov.ua.
2. Аналітична система для комплаенсу, аналізу ринків, ділової розвідки та розслідувань. URL : <https://youcontrol.com.ua>
3. Верховна Рада України. URL : <http://www.rada.gov.ua>.
4. Державна служба статистики України. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua/>
5. Кабінет Міністрів України. URL : <http://www.kmu.gov.ua/>
6. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua>

4. РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАБУТИХ СТУДЕНТОМ ЗНАНЬ ТА ВМИНЬ

4.1. Оцінювання окремих видів виконаної студентом навчальної роботи здійснюється в балах відповідно до табл.4.1.

Таблиця 4.1

Вид навчальної роботи	Мах кількість балів
I семестр	
Відповіді на практичних заняттях (5 б. х 5)	25
Виступ на практичному занятті з презентацією на задану тему (10x4)	40
Виконання експрес-завдань (3 б. х 1)	3
<i>Для допуску до виконання модульної контрольної роботи №1 студент має набрати не менше 41 бала</i>	
Виконання модульної контрольної роботи № 1	20
Усього за модулем № 1	60
Семестровий екзамен	40
Усього за дисципліною	100

4.2. Виконані види навчальної роботи зараховуються студенту, якщо він отримав за них позитивну рейтингову оцінку (Додаток 3).

4.3. Сума рейтингових оцінок, отриманих студентом за окремі види виконаної навчальної роботи, становить поточну модульну рейтингову оцінку, яка заноситься до відомості модульного контролю.

4.4. Підсумкова модульна рейтингова оцінка, отримана студентом за результатами виконання та захисту курсового проекту/роботи в балах, за національною шкалою та шкалою ECTS заноситься до відомості модульного контролю.

4.5. Сума підсумкової семестрової модульної та екзаменаційної рейтингових оцінок, у балах становить підсумкову семестрову рейтингову оцінку, яка перераховується в оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS.

Таблиця 4.2

Відповідність підсумкової семестрової рейтингової оцінки в балах оцінці за національною шкалою та шкалою ECTS

Відмінно / Excellent	90-100
Добре/Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

1. ПЕРЕДМОВА

Робоча програма навчальної дисципліни “Актуальні проблеми економічної політики” складена на основі освітньо-професійної програми «Фінанси, банківська справа страхування та фондовий ринок» підготовки здобувачів вищої освіти третього освітньо-наукового рівня галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок».

Метою навчальної дисципліни «Актуальні проблеми економічної політики» є набуття у майбутніх фахівців системи знань про теоретико-методичні та практичні аспекти формування та реалізації економічної політики задля забезпечення сталого розвитку економіки, підвищення добробуту населення та досягнення необхідного рівня соціальних стандартів відповідно до стратегічних пріоритетів соціально-економічного розвитку держави.

Завдання навчальної дисципліни:

- вивчення теоретико-правових зasad формування та реалізації економічної політики держави;
- розкриття сутності економічної політики та інструментів її реалізації, що здатні забезпечувати макрофінансову стабільність в Україні;
- вивчення інструментів реалізації регулюючого впливу економічної політики на темпи соціально-економічного розвитку держави;
- розкриття теоретичної та методичної бази, що необхідна для подальшого оволодіння практикою реалізації економічної політики держави;
- набуття умінь, навичок та компетенцій щодо аналізу фінансових показників діяльності держави задля прийняття ефективних управлінських рішень стосовно забезпечення стійкості публічних фінансів.

Методи та форми навчання: у процесі викладання дисципліни використовується кредитно-трансферна система організації навчально процесу, що відповідає вимогам ЄКТС. У навчальному процесі використовуються такі **методи навчання:** пояснально-ілюстративний, пошуковий, проблемний, проблемно-пошуковий, дослідницький тощо.

Форми навчання – денна та заочна: включають лекційні заняття, семінарські заняття, самостійну та індивідуально-консультаційну роботу, розгляд та аналіз ситуаційних завдань, кейсів, застосування інформаційних технологій та елементи дистанційного.

Організація поточного контролю та підсумкового контролю знань: контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль знань з метою оцінки рівня засвоєння програмних результатів навчання здобувачами вищої освіти за цією програмою. Поточний контроль проводиться у вигляді усного та письмового опитування на семінарських заняттях, підготовки індивідуальних завдань, написання поточних контрольних робіт, які містять:

1. Теоретичні питання;
2. Тестові завдання відкритої форми;
3. Тестові завдання закритої форми.

Підсумковий контроль передбачено проводити у формі екзамену.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ

Найменування показників	Рівень вищої освіти галузь знань спеціальність
Кількість кредитів - 4	Рівень вищої освіти: третій
Модулів – 2	Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»
Змістових модулів – 3	
Загальна кількість годин – 120	
20 лекцій	
20 семінарів	
	Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»
	Форма семестрового контролю: <i>екзамен</i>

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ (Теми 1 – 3)

- Тема 1. Сутність і макроекономічний характер бюджетно-податкової політики
- Тема 2. Сучасні моделі фіscalnoї політики держави
- Тема 3. Міжбюджетний перерозподіл фінансових ресурсів держави

Змістовий модуль 2. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ (Теми 4 – 8)

- Тема 4. Податки як інструмент бюджетно-податкової політики
- Тема 5. Бюджетні видатки як інструмент бюджетно-податкової політики
- Тема 6. Державний кредит як інструмент бюджетно-податкової політики
- Тема 7. Політичні технології прийняття фінансових рішень
- Тема 8. Актуальні питання сучасної економічної політики України

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ЗМІСТОВНИМИ МОДУЛЯМИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ

Тема 1. Сутність і макроекономічний характер економічної політики

План лекційного заняття

1. Бюджетно-податкова політика у системі макроекономічного регулювання.
2. Мета, завдання та інструменти бюджетно-податкової політики.
3. Теоретичні засади формування і реалізації бюджетно-податкової політики.
4. Еволюція теорій фіscalальної політики.
5. Фіiscalна політика та ефект витіснення.
6. Фіiscalна і монетарна політика: взаємозв'язки і протиріччя.

План семінарського заняття

1. Бюджетно-податкова політика держави: економічний зміст, завдання і цільова спрямованість.
2. Види та інструменти бюджетно-податкової політики.
3. Теоретичні засади формування і реалізації бюджетно-податкової політики.
4. Еволюція теорій фіiscalальної політики.
5. Необхідність координації фіiscalної та монетарної політики держави.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Розкрити місце і роль економічної політики як однієї зі складових фінансової політики держави.
2. Чи є правомірним ототожнення понять «бюджетно-податкова політика» та «фіiscalна політика»? Викладіть власну точку зору.
3. Дайте характеристику цільової спрямованості економічної політики в Україні на сучасному етапі.
4. Розкрийте суперечності бюджетно-податкової політики, використовуючи фактичні матеріали з періодики. Спробуйте визначити, чи можливо взагалі, якщо так, то яким чином подолати ці суперечності?

Питання для самоконтролю

1. Назвіть основні функції бюджетно-податкової політики. Розкрийте їх зміст.
2. Розкрийте проблему ефективності бюджетно-податкового регулювання. Назвіть відносні межі цієї ефективності. Обґрунтуйте їх необхідність.
3. Що означають мінімально та максимальне допустимі межі перерозподілу доходів? Якими чинниками вони визначаються?
4. На вашу думку, чи відбувається в Україні бюджетна та податкова реформи? У чому їх суть та мета?
5. Навіщо створюється Резервний фонд Кабінету Міністрів України та яка його функціональна спрямованість?

Рекомендована літературні джерела:

Основна [2; 3; 4; 8; 10].

Допоміжна [11; 13; 16; 17].

Інформаційні ресурси Інтернет [18; 19; 20; 23; 25].

Міжнародні видання [27; 28; 30].

Тема 2. Сучасні моделі фіiscalьної політики держави

План лекційного заняття

1. Кейнсіанська модель фіiscalьної політики.
2. Ліберальна модель фіiscalьної політики.
3. Інституціональна модель фіiscalьної політики.

План семінарського заняття

1. Кейнсіанська течія фіансової думки.
2. Дефіцитне фіансування державних видатків.
3. Формування та реалізація фіiscalьної політики, заснованої на кейнсіанських та неокейнсіанських поглядах.
4. Механізм державного регулювання у теоріях неолібералізму.
5. Монетаризм про завдання держави.
6. Податкова політика як основний інструмент державного регулювання у теоріях «економіки пропозиції».
7. Імперативи фіансів суспільного добробуту.
8. Держава загального добробуту як модель державотворення.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Назвіть основні підходи щодо використання регулюючої ролі законодавства у сфері фіансів в країнах ОЄСР, порівняйте їх та спробуйте застосувати на теоретичному рівні до практики в Україні. Чи реалії нинішньої бюджетно-податкової практики в Україні співвідносяться з вашими теоретичними узагальненнями? Спробуйте скласти таблицю.
2. Що таке «трансферта держава»? Чи мало місце таке явище у світовій економіці? В якій країні чи країнах? Наведіть приклади.
3. Дослідить зміни в бюджетно-податковому регулюванні в зарубіжних країнах, починаючи з 2-ї половини ХХ століття. Які етапи реалізації фіiscalьної політики слід розрізняти?

Питання для самоконтролю

1. Кейнсіанська модель (модель доходів-видатків Хікса-Хансена).
2. Концепція мультиплікатора.
3. Елементи фіiscalьної політики, заснованої на кейнсіанській теорії.
4. Чиказька, лондонська та франкфуртська школи неолібералізму про завдання держави у регулюванні економіки.
5. Раціональні очікування як чинник фіансової політики.
6. Переваги та недоліки функціонування держави добробуту.
7. Модель змішаної держави з переважанням державно-регламентованих елементів.

Рекомендована література:

Основна [2; 3; 4; 8; 10].

Допоміжна [11; 12; 14; 15; 17].

Інформаційні ресурси Інтернет [18; 21; 22; 23; 26].

Міжнародні видання [27; 29; 30].

Тема 3. Міжбюджетний перерозподіл фіансових ресурсів держави

План лекційного заняття

1. Особливості бюджетної децентралізації в Україні.
2. Тенденції та чинники впливу на мобілізацію податкових надходжень місцевих бюджетів.
3. Система формування доходів місцевих бюджетів: новації та перспективи реалізації реформ.

4. Сучасні тенденції зміни структури видатків місцевих бюджетів.
5. Проблеми організації міжбюджетних відносин в Україні.

План семінарського заняття

1. Особливості бюджетної децентралізації в Україні.
2. Тенденції та чинники впливу на мобілізацію податкових надходжень місцевих бюджетів.
3. Система формування доходів місцевих бюджетів: новації та перспективи реалізації реформ.
4. Сучасні тенденції зміни структури видатків місцевих бюджетів.
5. Проблеми організації міжбюджетних відносин в Україні.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Фіiscalльні дисбаланси та їх вплив на фінансове забезпечення розвитку територій.
2. Моделі бюджетного федералізму.
3. Роль міжбюджетних трансфертів у збалансуванні місцевих бюджетів.
4. Поточні та капітальні видатки: сутність та призначення.
5. Розкрити сутність закріплених та регулюючих доходів.

План індивідуально-консультативної роботи

1. Розкриття механізму міжбюджетного розподілу та перерозподілу видатків та доходів бюджетів.
2. Визначення основних методів бюджетного регулювання доходів та видатків, характеристика їх специфіки стосовно різних рівнів бюджетів в Україні.
3. Визначення основних принципів розмежування доходів та видатків між бюджетами.
4. Характеристика сутності міжбюджетних трансфертів, їх ролі у міжбюджетних відносинах, видів та специфіки застосування.
5. Характеристика основних принципів та методів бюджетного фінансування, що використовуються в Україні.

Питання для самоконтролю

1. Зміст міжбюджетних відносин та особливості їх організації.
2. Концепції бюджетного унітаризму та бюджетного федералізму.
3. Бюджетне регулювання, його цілі та методи.
4. Інструменти міжбюджетних відносин.
5. Бюджетні трансферти та їх види.

Рекомендована література:

- Основна [2; 3; 4; 6; 7; 8; 10].
Допоміжна [12; 13; 15; 16; 17].
Інформаційні ресурси Інтернет [18; 22; 23; 24; 25; 26].
Міжнародні видання [28; 29; 30].

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ СУЧASNНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ

Тема 4. Податки як інструмент бюджетно-податкової політики

План лекційного заняття

1. Нормативні принципи оподаткування.
2. Порівняльний аналіз теорій оподаткування.

3. Проблема систематики податків.
4. Теорії перекладання податків.

План семінарського заняття

1. Принципи оподаткування. Теорії оподаткування.
2. Основні течії фіiscalної думки.
3. Теорії та реалії перекладання податків як проблема бюджетно-податкової політики.
4. Ухилення від сплати податків як проблема бюджетно-податкової політики.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Сформулюйте головну мету податкової політики. Чим визначається її характер?
2. Які елементи включає податковий механізм? Від яких чинників залежить його ефективність?
3. Назвіть і розкрийте зміст функцій податків. Реалізація якої функції переважає в Україні? Відповідь обґрунтуйте.
4. Перелічіть основні принципи, які покладено в основі формування податкової політики. Як діють ці принципи в українській економіці?

Питання для самоконтролю

1. Які відмінності існують між нормативно-правовою базою оподаткування і реальною податковою практикою?
2. Якими показниками вимірюється податковий тягар?
3. Які ви знаєте методи вимірювання податкового навантаження?
4. Розкрийте зміст горизонтального та вертикального податкового режимів з погляду вирішення проблеми економічної нерівності. Назвіть приклади з податкової практики України.
5. Якими показниками економічної нерівності користуються при формуванні податкової політики з метою реалізації справедливості в розподілі? Розкрийте їх недоліки та переваги.
6. Розкрийте етапи аналізу розподілу податкового тягара, а також основні його підходи та принципи.

Рекомендована література:

Основна [1; 2; 3; 4; 8; 10].

Допоміжна [11; 12; 14; 15; 16; 17].

Інформаційні ресурси Інтернет [18; 19; 20; 22; 23; 24; 25; 26].

Міжнародні видання [27; 28; 29].

Тема 5. Бюджетні видатки як інструмент бюджетно-податкової політики

План лекційного заняття

1. Бюджетні видатки як вимір державної активності.
2. Пропозиція суспільних благ.
3. Проблема екстерналій у фінансовій науці.

План семінарського заняття

1. Визначення розмірів державної активності.
2. Оптимум Парето для державних благ.
3. Суспільні блага.
4. Екстерналії та теорема Коуза.
5. Теорії державних видатків.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Що таке бюджетна стратегія? В якому документі держави вона формується?
2. Які стратегічні напрями сучасної економічної політики України ви можете назвати? З яких документів чи законодавчих актів ви дістали цю інформацію?
3. Ознайомтесь з макроекономічним прогнозом соціально-економічного розвитку України на поточний рік. Дослідить його зміст та основні складові. З'ясуйте місце і роль бюджетної політики в рамках цього документа на поточний період.
4. Що таке бюджетна тактика? Навіщо потрібно її використовувати?
5. Які ви знаєте методи бюджетного планування із зарубіжного досвіду? Чи можна ними скористатись в Україні? Ваші роздуми щодо цього.

Питання для самоконтролю

1. Опишіть процедуру складання, розгляду, прийняття та виконання бюджету.
2. Ознайомтесь з бюджетною Декларацією на середньостроковий період. З'ясуйте її зміст та основні складові. Визначте основні напрями економічної політики на поточний рік, закладені в цьому документі.
3. Які чинники визначають якість розробки бюджету?
4. Визначте структуру Державного бюджету на поточний рік. Одержані результати порівняйте з попередніми роками та прокоментуйте.

Рекомендована література:

Основна [2; 3; 4; 8; 9; 10].

Допоміжна [12; 13; 14; 15; 17].

Інформаційні ресурси Інтернет [18; 19; 20; 22; 24; 25; 26].

Міжнародні видання [27; 28; 30].

Тема 6. Державний кредит як інструмент бюджетно-податкової політики

План лекційного заняття

1. Державний кредит як суспільна позикова система.
2. Теоретичні концепції державного кредиту.
3. Дефіцитне фінансування бюджетних видатків.
4. Боргова політика як іманентна складова бюджетно-податкової політики.

План семінарського заняття

1. Сутність державного кредиту.
2. Позитивні й негативні характеристики позикового фінансування державних видатків.
3. Теорії державного кредиту.
4. Фінансування дефіциту за рахунок позик. Боргова політика як елемент бюджетно-податкової політики.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Яким чином може зростати державний борг? Чому державний борг є тягарем для економіки? Які основні напрями впливу державного боргу на економіку вам відомі?
2. Поясніть, чому уряд намагається фінансувати державні видатки повністю за рахунок податків, хоча існує можливість для цього позичати кошти населення? Які існують методи фінансування бюджетного дефіциту? Що таке монетизація дефіциту?
3. Чому виникає таке явище, як квазіфіiscalні витрати і квазіфіiscalний дефіцит? Яким чином квазіфіiscalна діяльність держави впливає на оцінку фіscalної політики?
4. Розкрийте методи скорочення зовнішньої заборгованості. Якому з методів ви віддали б перевагу і чому саме?

Питання для самоконтролю

1. Що означає «ефект витіснення»? Поясніть та наведіть приклади.

2. Що означає «тягар боргу»? Поясніть та наведіть приклади.
3. Назвіть основні пріоритетні соціальні програми сучасної політики державних видатків в Україні.
4. Розкрийте взаємозалежність між державним боргом і бюджетним дефіцитом.
5. Що таке інфляційний податок? Хто його сплачує? Назвіть причини його виникнення.
6. Що таке сенъораж? Поясніть, яким чином він виникає?
7. Назвіть індикатори боргової безпеки. Розкрийте значення цих індикаторів.

Рекомендована література:

Основна [1; 2; 3; 4; 6; 8; 10].

Допоміжна [12; 13; 15; 16; 17].

Інформаційні ресурси Інтернет [18; 19; 20; 22; 23; 24; 25; 26].

Міжнародні видання [27; 28; 29].

Тема 7. Політичні технології прийняття фінансових рішень

План лекційного заняття

1. Державні фінанси в демократичному середовищі та правовій державі.
2. Теоретичні моделі приймання фінансових рішень.
3. Теорія суспільного вибору.
4. Правила прийняття рішень у демократичному суспільстві.

План семінарського заняття

1. Державні фінанси і демократія.
2. Теоретичні концепції приймання фінансових рішень.
3. Суспільний вибір: генезис і концептуальні контури.
4. Теорема Ерроу.
5. Державні фінанси і бюрократія.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Доцільність застосування політичних технологій приймання фінансових рішень до вітчизняної практики.
2. Порядок прийняття державних рішень у сфері бюджету.
3. Внесок Джеймса Б'юкенена і Віргінська школа.

План індивідуально-консультативної роботи

1. Розрахування планових показників виконання Державного бюджету України за доходами, видатками та дефіцитом за осанні 5 років, а також у відсотках до ВВП.
2. Розробка власних висновків та пропозицій щодо впливу новації в організації бюджетного процесу на якість бюджетного планування в Україні.
3. Обґрунтування власної думки щодо впливу політичного чинника на зміну складу та структури доходів і видатків бюджету.

Питання для самоконтролю

1. Організація бюджетного процесу в Україні.
2. Механізми вироблення фінансової політики.
3. Фіiscalний ніглізм: сутність та наслідки.
4. Податкові та позичкові методи фінансування державних потреб.
5. Теорія суспільного вибору в умовах представницької демократії.

Рекомендована література:

Основна [2; 3; 4; 6; 8; 10].

Допоміжна [11; 13; 14; 15; 17].

Інформаційні ресурси Інтернет [18; 19; 20; 22; 23; 24; 25].
Міжнародні видання [28; 29; 30].

Тема 8. Актуальні питання сучасної економічної політики України

План лекційного заняття

1. Теоретичні засади розбудови механізмів приймання рішень та реалізації економічної політики в Україні.
2. Проблеми бюджетної політики та напрями їх вирішення.
3. Вдосконалення податкової політики як основного інструменту фіscalальної політики.
4. Оптимізація системи державного кредиту як інструменту бюджетно-податкової політики.

План семінарського заняття

1. Теоретичні засади розбудови механізмів приймання рішень та реалізації економічної політики в Україні.
2. Напрями бюджетної політики.
3. Податкова реформа.
4. Можливості використання державних позик як альтернативного джерела фінансування видатків бюджету.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Основні завдання економічної політики в сучасному етапі.
2. На основі статистичних даних запропонуйте свій варіант розподілу бюджетних коштів (за питомою вагою), виходячи з пріоритетності розвитку галузей України в сучасних умовах. Обґрунтуйте.
3. У чому полягає зміст нинішньої податкової реформи в Україні?
4. Використовуючи методику Світового банку визначте, до якої категорії (з надмірним чи помірним рівнем заборгованості) належить Україна. Обґрунтуйте результати. Зробіть висновки.

План індивідуально-консультативної роботи

1. Розкриття змісту основних рекомендацій МВФ щодо реалізації бюджетно-податкової політики в Україні, визначення перешкод, які стоять на шляху їх впровадження.
2. Обґрунтування власної думки щодо готовності України до запровадження європейських податкових стандартів та нових фіiscalальних правил.
3. Визначення питомої ваги у % до ВВП доходів, видатків та дефіциту бюджету за останні 5 років. Аналіз джерел фінансування дефіциту бюджету та обґрунтування власних висновків та пропозицій щодо збалансування державного бюджету.

Питання для самоконтролю

1. Розкрийте економічний зміст основних форм реалізації бюджетно-податкової політики.
2. На основі статистичних даних порівняйте потреби у бюджетних коштах і можливості їх фінансування у динаміці за останні 5 років. Одержані результати прокоментуйте.
3. Якими показниками вимірюється нерівномірність розподілу податкового тягаря в Україні?

Рекомендована література:

Основна [1; 2; 3; 4; 6; 8; 9; 10].

Допоміжна [11; 12; 14; 15; 17].

Інформаційні ресурси Інтернет [18; 19; 20; 21; 22; 24; 26].

Міжнародні видання [27; 28 29].

КРИТЕРІЙ ОЦІНЮВАННЯ

Загальний розподіл балів, які здобувач вищої освіти може отримати в межах 100-балльної системи оцінювання за навчальну дисципліну “Актуальні проблеми економічної політики” представлено в рейтинг-планах для здобувачів вищої денної та заочної форм навчання.

Критерії оцінювання семінарських (практичних) занять та самостійної роботи.

Семінарські (практичні) заняття передбачають обговорення питань теми, розгляд нормативно-правової бази, проведення дискусій з основних проблем і питань, які розглядаються на семінарському занятті. Робота на семінарському занятті передбачає усне та письмове опитування. Максимальна кількість балів, отримана здобувачем вищої освіти денної форми навчання на семінарському занятті становить 2 бали, для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання 10 балів.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти полягає в опрацюванні проблемних теоретичних і практичних питань. Виконання самостійної роботи оцінюється під час проведення семінарського заняття у вигляді опитування в тому числі за питаннями, які виносяться на самостійну роботу. Опитування заожною темою включає в себе два види роботи: обов’язкове письмове опитування та додаткове усне опитування за питаннями, що виносяться на самостійне опрацювання.

Кожен модуль завершується проведення контролальної роботи за підсумками тем, що входять до модулю. Контрольна робота оцінюється максимально у 10 балів (детальний розподіл балів наводиться у пояснівальних записках до контрольних робіт).

Таблиця 4.1

Шкала оцінювання роботи здобувачів вищої освіти на семінарських заняттях

Кількість балів на семінарських заняттях (денна/заочна)	Критерій оцінювання
2 / 10	Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом з теми, вільно, самостійно й аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов’язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки. Правильно вирішив усі тестові завдання.
1 / 5	Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом з теми, обґрутовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов’язкову літературу, розв’язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Проте, при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки. Вирішив більшість (більше 50 %) тестових завдань.
0 / 2	Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом з теми. Фрагментарно (без аргументації й обґрутування) та поверхово викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив меншість тестових завдань.
0	Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань, допускає істотні помилки. Не вирішив жодного тестового завдання.

Критерій оцінювання контрольних робіт.

Формою проміжного поточного контролю є контрольні роботи, які проводяться у письмовій формі, кожна з яких оцінюється від 0 до 10 балів.

Таблиця 4.2

Розподіл балів за різні види завдань в межах контрольної роботи

Вид завдання	Максимальна кількість балів за виконання
Теоретичні питання	5 (2×2,5)
Тестовий блок (закритої форми)	3 (12×0,25)
Тестовий блок (відкритої форми)	2 (4×0,5)

Критерії оцінювання відповіді на теоретичне питання

Критерії оцінювання	Кількість балів
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який у повному обсязі дав відповіді на всі теоретичні питання. При цьому використовував актуальну наукову термінологію, належним чином обґрутував свої думки та зробив узагальнені підсумки.	2,5
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який в основному розкрив зміст теоретичних питань. Проте, при висвітленні деяких питань не вистачало достатньої аргументації, допускалися при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.	2
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав фрагментарні відповіді на теоретичні питання (без аргументації й обґрутування, підсумків), у відповідях присутні неточності та помилки або відповідь дана лише на окремі питання.	1,5
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав неправильну відповідь на всі теоретичні питання, допустив істотні помилки, оперував неактуальною застарілою інформацією або відповіді на питання відсутні взагалі.	0

Таблиця 4.4

Критерії оцінювання тестового блоку (відкритої форми)

Критерії оцінювання	Кількість балів
Відповідь вірна	0,5
Відповідь не вірна	0

Таблиця 4.5

Критерії оцінювання тестового блоку (закритої форми)

Критерії оцінювання	Кількість балів
Відповідь вірна	0,25
Відповідь не вірна	0

Критерії оцінювання індивідуальної роботи.

В рамках вивчення навчальної дисципліни “Глобальний фінансовий розвиток” здобувачами вищої освіти передбачається виконання індивідуальної роботи.

Індивідуальна робота проводиться у формі підготовки презентації результатів наукових досліджень з обраної тематики. Індивідуальна робота оцінюється від 0 до 10 балів для здобувачів заочної форми навчання, для здобувачів денної форми навчання від 0 до 5 балів.

Таблиця 4.6

Критерії оцінювання індивідуальної роботи

Кількість балів (денна / заочна форма)	Критерії оцінювання
5 / 10	У повному обсязі тематику розкрито. При цьому використано актуальну наукову термінологію, належним чином обґрутовано думки та зроблено узагальнені підсумки.
4 / 6	В основному розкрито зміст питань. Проте, при висвітленні деяких питань не вистачало достатньої аргументації, допускалися при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 / 3	Фрагментарне висвітлення питання (без аргументації й обґрутування, підсумків), присутні неточності та помилки.
1 / 1	Неправильна відповідь, допущено істотні помилки, оперування неактуальною інформацією.
0	Роботу не виконано.

Підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за результатами поточного контролю (від 0 до 50 балів) та екзамену/диференційованого заліку (від 0 до 50 балів). Критерієм успішного

проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання є отримання не менше 25 балів за поточний контроль та 25 балів за підсумковий контроль.

Переведення даних 100-балльної шкали оцінювання в національну шкалу та шкалу за системою ЕКТС здійснюється в такому порядку:

Таблиця 4.7

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами й критеріями оцінювання

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЕКТС	Значення оцінки ЕКТС	Критерій оцінювання	Рівень компетентності	Oцінка за національною шкалою
					Екзамен/диференційований залік
90-100	A	відмінно	Здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили.	високий (творчий)	відмінно
80-89	B	дуже добре	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна.	достатній (конструктивноваріативний)	добре
70-79	C	добре	Здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок.		
60-69	D	задовільно	Здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.	середній (репродуктивний)	задовільно
50-59	E	достатньо	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні.		
35-49	FX	нездовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.	Низький (рецептивно-продуктивний)	нездовільно
0-34	F	нездовільно з обов'язковим повторним вивченням	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.		

Переведення даних 50-балльної шкали оцінювання в 4-балльну та шкалу за системою ЄКТС здійснюється в такому порядку (для навчальної дисципліни, що вивчається протягом одного, двох і більше семестрів з підсумковим контролем у формі екзамену/диференційованого заліку).

Переведення даних 50-балльної шкали оцінювання в 4-балльну та шкалу за системою ЄКТС

Сума балів за 100-балльною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою		
				Екзамен/диференційований залік	Залік	
40-50	A	Відмінно	Високий (творчий)	Відмінно	Зараховано	
40-44	B	Дуже добре		Добре		
35-39	C	Добре		Задовільно		
30-34	D	Задовільно		Незадовільно		
25-29	E	Достатньо				
17-24	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Низький (рецептивно-продуктивний)	Незадовільно	Не зараховано	
0-16	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту				

Критерієм успішного проходження здобувачем вищої освіти підсумкового оцінювання може бути досягненням мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни.

4. ФОРМИ ТА ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Поточний контроль проводиться у вигляді усного та письмового опитування на семінарських заняттях, підготовки індивідуального завдання у формі презентації результатів виконаних завдань та досліджень та виступів на наукових заходах, написання поточних контрольних робіт, які містять:

1. Теоретичні питання;
2. Тестові завдання відкритої форми;
3. Тестові завдання закритої форми.

Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену.

Перелік питань до поточного контролю №1

1. Бюджетно-податкова політика держави: сутність і складові.
2. Бюджетно-податкова політика: економічний зміст, завдання і цільова спрямованість.
3. Значення, основні функції та характер бюджетно-податкової політики.
4. Відносні межі ефективності фіscalного регулювання та фактори, що їх визначають.
5. Організаційне, законодавче та інформаційне забезпечення бюджетно-податкової політики.
6. Бюджетно-податкова політика держави: економічний зміст, завдання та цільова спрямованість.
7. Екстерналії та теорема Коуза.
8. Види та інструменти бюджетно-податкової політики.

9. Теорії державних видатків.
10. Формування та реалізація бюджетно-податкової політики, заснованої на кейнсіанських та неокейнсіанських поглядах.
11. Суспільні блага.
12. Механізм державного регулювання у теоріях неолібералізму.
13. Теорії державного кредиту.
14. Монетаризм про завдання держави.
15. Фінансування дефіциту за рахунок позик. Боргова політика як елемент фіiscalnoї політики.
16. Податкова політика як основний інструмент державного регулювання у теоріях «економіки пропозицій».
17. Державні фінанси і демократія.
18. Держава загального добробуту як модель державотворення.
19. Теоретичні концепції приймання фінансових рішень.
20. Дефіцитне фінансування державних видатків.
21. Державні фінанси і бюрократія. Теорема Ерроу.
22. Теорії та реалії перекладання податків як проблема бюджетно-податкової політики.
23. Порядок прийняття державних рішень у сфері бюджету.
24. Визначення розмірів державної активності
25. Внесок Джеймса Б'юкенена і Віргінська школа.
26. Бюджетна стратегія: економічна інтерпретація і наукове обґрунтування.
27. Бюджетна тактика: суть і основні методи розробки.
28. Бюджетна декларація: її роль та складові.
29. Проблема якості розробки державного бюджету та чинники, що її визначають.
30. Бюджетний механізм: сутність і складові.

Перелік питань до поточного контролю №2

1. Основні завдання бюджетно-податкової політики на сучасному етапі.
2. Доцільність застосування політичних технологій прийняття фінансових рішень до вітчизняної практики.
3. Теоретичні засади розбудови механізмів приймання рішень для реалізації бюджетно-податкової політики в Україні.
4. Основні напрями бюджетної політики.
5. Податкова реформа в Україні.
6. Можливості використання державних позик як альтернативного джерела фінансування видатків бюджету.
7. Порядок прийняття державних рішень у сфері бюджету.
8. Внесок Джеймса Б'юкенена і Віргінська школа.
9. Державні фінанси і демократія.
10. Теоретичні концепції приймання фінансових рішень.
11. Суспільний вибір: генезис і концептуальні контури.
12. Теорема Ерроу.
13. Державні фінанси і бюрократія.
14. Сутність державного кредиту.
15. Позитивні й негативні характеристики позикового фінансування державних видатків.
16. Теорії державного кредиту.
17. Фінансування дефіциту за рахунок позик. Боргова політика як елемент бюджетно-податкової політики.
18. Порівняльні характеристики джерел позикового фінансування державних видатків.
19. Індивідуальний та колективний борг.
20. Визначення розмірів державної активності.
21. Оптимум Парето для державних благ.
22. Суспільні блага.
23. Екстерналії та теорема Коуза.
24. Теорії державних видатків.
25. Фіскальні дисбаланси та їх вплив на фінансове забезпечення розвитку територій.
26. Зростання державних витрат у різних моделях демократії.
27. Особливості бюджетної децентралізації в Україні.
28. Теорії та реалії перекладання податків як проблема фіскальної політики.
29. Проблеми організації міжбюджетних відносин в Україні.
30. Ухилення від сплати податків як проблема бюджетно-податкової політики.

Перелік питань до підсумкового контролю

1. Бюджетно-податкова політика держави: сутність і складові.
2. Бюджетно-податкова політика: економічний зміст, завдання і цільова спрямованість.
3. Значення, основні функції та характер бюджетно-податкової політики.
4. Відносні межі ефективності фіскального регулювання та фактори, що їх визначають.
5. Організаційне, законодавче та інформаційне забезпечення бюджетно-податкової політики.
6. Бюджетно-податкова політика держави: економічний зміст, завдання та цільова спрямованість.
7. Екстерналії та теорема Коуза.
8. Види та інструменти бюджетно-податкової політики.
9. Теорії державних видатків.

10. Формування та реалізація бюджетно-податкової політики, заснованої на кейнсіанських та неокейнсіанських поглядах.
11. Суспільні блага.
12. Механізм державного регулювання у теоріях неолібералізму.
13. Теорії державного кредиту.
14. Монетаризм про завдання держави.
15. Фінансування дефіциту за рахунок позик. Боргова політика як елемент бюджетно-податкової політики.
16. Податкова політика як основний інструмент державного регулювання у теоріях «економіки пропозицій».
17. Вплив демократії на розвиток державних фінансів.
18. Держава загального добробуту як модель державотворення.
19. Теоретичні концепції приймання фінансових рішень.
20. Дефіцитне фінансування державних видатків.
21. Державні фінанси і бюрократія. Теорема Ерроу.
22. Теорії та реалії перекладання податків як проблема бюджетно-податкової політики.
23. Порядок прийняття державних рішень у сфері бюджету.
24. Визначення розмірів державної активності
25. Внесок Джеймса Б'юкенена і Віргінська школа.
26. Бюджетна стратегія: економічна інтерпретація і наукове обґрунтування.
27. Бюджетне планування та прогнозування: сутність і методи.
28. Бюджетна тактика: суть і основні методи розробки.
29. Бюджетна Декларація: її роль та складові.
30. Проблема якості розробки державного бюджету та чинники, що її визначають.
31. Бюджетний механізм: сутність і складові.
32. Механізм формування бюджетних ресурсів: економічні важелі та методи.
33. Механізм розподілу бюджетних ресурсів: форми та інструментарій.
34. Бюджетне регулювання в системі міжбюджетного розподілу.
35. Бюджетне фінансування як форма реалізації бюджетної політики.
36. Механізм використання бюджетних ресурсів: складові та дійові важелі.
37. Бюджетний моніторинг: призначення та інструментарій.
38. Податкова політика: сутність, характер і функціональна спрямованість.
39. Податковий механізм: основні елементи та чинники, що його обумовлюють.
40. Податкове навантаження: поняття, показники, методи вимірювання.
41. Розподіл та оптимізація податкового навантаження: концепції, підходи та моделі.
42. Оподаткування та нерівність у доходах.
43. Методи врахування економічної справедливості при оподаткуванні.
44. Основні тенденції податкового реформування в Україні.
45. Рекомендації МВФ щодо здійснення бюджетно-податкової політики в умовах трансформаційної економіки.
46. Політика державних видатків: економічний зміст і соціальна спрямованість.
47. Форми реалізації бюджетно-податкової політики.
48. Бюджетна безпека: поняття, чинники та основні індикатори.
49. Бюджетний дефіцит: національна специфіка та теоретична модель з урахуванням макроекономічних чинників.
50. Зростання державних витрат у різних моделях демократії.
51. Бюджетний дефіцит і державний борг: взаємозалежність і вплив на економіку.
52. Зовнішня заборгованість держави: сутність та управління в умовах боргової кризи.
53. Боргова безпека: сутність і критичні індикатори заборгованості.
54. Особливості бюджетного устрою та побудови бюджетної системи у зарубіжних країнах.
55. Специфіка структури державного бюджету в розвинутих ринкових країнах.

56. Бюджетне законодавство як основа бюджетної політики в країнах ОЕСР.
57. Фіскальна політика в зарубіжних країнах у 2-й половині ХХ століття та початку ХХІ століття: загальне та специфічне.
58. Загальні особливості функціонування податкового механізму в розвинутих зарубіжних країнах.
59. Бюджетно-податкова політика європейських країн за умов сучасних інтеграційних процесів.
60. Бюджетна конвергенція і податкова гармонізація.

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Конституція України: №254к/96ВР Прийнята на V сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року // Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=254%EA%2F96-%E2%F0>.
2. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI // Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgibin/laws/main.cgi?user=a&find=1&typ=21>
3. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
4. Закон України “Про Державний бюджет України” на відповідний рік
5. Коляда Т.А. Формування бюджетної стратегії України: теорія, методологія, практика : [монографія] / Т.А. Коляда. Ірпінь : Університет ДФС України, 2016. 396 с.
6. Луніна І.О., Бондарук Т.Г. Публічні фінанси та міжбюджетні відносини: навч. посіб. Київ: ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2019. 304 с.
7. Модернізація податкової та митної політики в інституціональному забезпеченні розвитку економіки України : [монографія] / К. О. Ващенко, П. В. Пашко, С. В. Онишко та ін. ; за наук. ред. д.е.н., проф. П. В. Пашка, д.е.н., проф. С. В. Онишко. Ірпінь : Університет ДФС України, 2020.– 518 с.
8. Муніципальна боргова політика: теоретичні концепти та практика реалізації в Україні : монографія / Андрій Крисоватий, Наталія Синютка. Львів: Українська академія друкарства. 2017. 199 с.
9. Сучасна бюджетна система: правила та процедури: Навчальний посібник / [За заг. ред. В. В. Зубенка]; ІБСЕД, Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи (ЗМФІ-ІІ) впровадження». К., 2017. 184 с
10. Фінансові інструменти регіонального розвитку в Україні в умовах децентралізації : [монографія] / М.Д. Бедринець, М.О. Кужелєв, Т.А. Коляда та ін.; за загальною редакцією к.е.н., доцента М.Д. Бедринець. Ірпінь : Університет ДФС України, 2021. 318 с.

Допоміжна:

11. Богдан Т.П. Стратегічне управління державним боргом в умовах нестійкої боргової позиції. Фінанси України. 2018. № 4. С. 75-92.
12. Коляда Т.А., Бенч Л.Я., Рибіна Н.Д. Боргова складова забезпечення стійкості публічних фінансів України: стан і тенденції розвитку. Бізнес Інформ. 2021. № 7. С. 178-186. URL: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2021-7_0-pages-178_186.pdf
13. Коляда Т.А., Гоч І.В. Особливості середньострокового бюджетного планування в Україні в умовах пандемії COVID-19. Економічний простір. 2020. № 161. С. 26-30. URL: <http://prostir.pdaba.dp.ua/index.php/journal/article/view/673/655>
14. Мартиненко В.В. Специфіка управління власними доходами місцевих бюджетів умовах фінансової децентралізації. Вісник Тернопільського національного економічного університету. 2019. № 3. С. 51-61. URL: <file:///C:/Users/Admin/Downloads/1029-2122-1-SM.pdf>
15. Тропіна В. Б. Фінансування державних соціальних програм: новітні підходи та інструменти. Науковий вісник Полісся. 2020. № 2(21). С. 17-28.
16. Шляхтич В.В. Публічні грошові фонди: їх місце у фінансово-правових відносинах. Право і суспільство. 2017. №1 (2). С.189-192.
17. Ярошевич Н.Б. Бюджетна система: Практикум: Навчальний посібник / Н.Б. Ярошевич, І.Ю. Кондрат, А.І. Якимів. Львів.: «Новий Світ2000», 2019. 400 с.

Інформаційні ресурси Інтернет:

18. Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://www.mfin.gov.ua>
19. Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
20. Офіційне інтернет-представництво Офісу Президента України. URL: <http://www.president.gov.ua/>

21. Офіційний веб-сайт Державної казначейської служби України. URL: <http://treasury.gov.ua/>
22. Офіційний веб-сайт Державної податкової служби України. URL: <https://tax.gov.ua/>
23. *Варнадій З.С., Чеберяко О.В., Баженова О.В., Нікитенко Д.В., Білик Р.Р.* Стратегічні пріоритети бюджетної політики України в умовах пандемії COVID-19. Financial and credit activity: problems of theory and practice. 2020. v. 4, n. 35, p. 170-179. URL: <http://dx.doi.org/10.18371/fcaptp.v4i35.221964>
24. *Коляда Т.А.* Державний бюджет України на 2018 рік: особливості формування та перспективи виконання. Бізнес Інформ. 2018. №4. С. 267-274. URL: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2018-4_0-pages-267_274.pdf
25. *Коляда Т.А.* Гендерно-орієнтоване бюджетування: сутність та перспективи запровадження в Україні. Економічний вісник. 2019. Вип. 3. С. 80-88. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ehsfat_2019_3_10
26. *Нечаєва І.А.* Аналіз формування та витрачання публічних фондів грошових коштів в умовах бюджетної децентралізації. Ефективна економіка. 2017. №2. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5429>

Міжнародні видання:

27. *Koliada T., Muzychenko G.* Evaluation of the State Intervention to the Country Economy by Global Democratic Markers. Scientific Development and Achievements. London, 2018. P. 421-432.
28. *Muzychenko G., Koliada T., Churkina I.* Impact of European integration processes on the necessity of long-term budget planning introduction in Ukraine. Baltic Journal of Economic Studies. 2017. Vol 3, No 5. P. 329
29. *Slatvinska M., Belinska Y., Vodolazska O., Nakonechna H., Ruzhytskyi I., Koliada T.* The model of the impact of changes in the national currency on key macroeconomic indicators in the face of uncertainty. International Journal of Management (IJM). 2020. Volume 11. Issue 5. P. 908- 919. URL :<http://www.iaeme.com/ijm/issues.asp?JType=IJM&VType=11&IType=5>
30. *Yahelska, K., Tropina, V., Khomutenko, A., Lantukh, K., Kryhan, Y.* Comparative Analysis of Methods for Forecasting Budget Indicators. Estudios de Economia Aplicada, 2021, 39(3).URL: <http://dx.doi.org/10.25115/eea.v39i3.4521>